

שבת בשבת

גליון הקהלה החרדית "מחזיקי הדת" אנטווערפן

Jacob Jacobsstraat 22 - tel. 03-233.55.67

שמות

הדלקת הנרות: 16.20

מוצאי ש"ק: 17.38 ר"ת: 17.52

24 DECEMBER 2021

Nr 1463

דף היומי מגילה י"ב

נח לשמור על קדושת הגליון

סוף זמן ק"ש ש"ק שמות בבוקר
מג"א: 10.08/9.48 - גר"א: 10.44

היית מפני צמא, עיף אתה, הרכיבו על כתיפו והיה מהלך, אמר הקב"ה יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם כן, חייך אתה תרעה צאני ישראל עכ"ל. ושאל הרה"ק מה היתה כאן המסירות של משה שעזב עדר שלם בלא רועה, ותחת זאת דאג לגדי אחד בלבד, והפקיר את כל השאר?
אלא הענין הוא, שכאשר מאוחדים כולם כאחד אין צורך כל כך בשמירה, ורק מי שהולך יחידי הוא צריך לשמירה מיוחדת. ולזה השכיל משה רבינו לרוץ אחר הגדי היחידי, שהיה צריך שמירה יתירה מכל שאר הצאן שהיו מאוחדים. ועל זה אמר השי"ת: אם השכלת לך, ראוי אתה להיות מנהיג ישראל.
(מזקנים אתבונן ח"א, עמ' לו)

ושאלה אשה משכנתה וגו' כלי כסף וכלי זהב (ג,כב)
יש לדקדק למה נקט הקרא דוקא כלי כסף וכלי זהב ולא כלים אחרים?
וי"ל כי המצרים היה בדעתם, שבני ישראל חוזרים למצרים אחרי שהותם ג' ימים במדבר, אם כן לפי דעתם הבינו שהם צריכים לשאול דברים הנצרכים לדרך, אבל כלי כסף וכלי זהב מהדברים שאינם נצרכים לדרך למה להם לשאול. וכיון שיבואו ישראל ויבקשו לשאול כלי כסף וכלי זהב, שמא יחששו מצרים על ידי זה שבדעתם לברוח, על כן היה צורך בצווי מיוחד מאת השי"ת, שישאלו כלי כסף וכלי זהב דוקא, ואף על פי כן יתנו להם כמא"כ (ג,כא), "ונתתי את חן העם הזה". (באר מים חיים)

וראך ושמה בלבו (ד,יד)
ובמדרש כתוב כי אלמלי ידע אהרן שהתורה תכתוב עליו וראך ושמה בלבו היה הולך לקראתו בתופים ובמחולות. והענין תמוה הוא, שנראה כאן שאהרן היה מחבב שיהללוהו?
וי"ל שהכונה היא שאלמלי היה יודע כי שמחתו הפשוטה והטבעית הינה כה נשגבה וכה גדולה, עד שיתוהו מזה פסוק בתורה, אזי היה מעמיק ומרחיב יותר את השמחה הזאת בהכנה נפשית ובהתלהבות הראויה. (שפת אמת)

מחן או הקפאה

שבת פ' שמות, כ"א טבת.
הדלקת הנרות: 16.20 (פלג המנחה: 15.50)
מפטירין "הבאים ישרש יעקב" (ישעיה כז), ומדלגין מן (פרק כח פסוק יד) "לכו שמעו" עד (פרק כט פסוק כב) "לכן כה אמר ה'", ומסיימין עד "ישראל יעריצו". (יש מפטירין "דברי ירמיהו" - ירמיה א - עד "אליהם נאם ה'").

מוצאי שבת: 17.38 (לשיטת ר"ת: 17.52)
שבת פ' וארא, כ"ח טבת.
הדלקת הנרות: 16.26 (פלג המנחה: 15.55)

בעלי התוספות מפרשים: ויש לומר, שבת פרעה למדה לשון עברי מהנשים העבריות שהיו במצרים, ובפרט יובן הדבר לפי מה שאמרו חז"ל (סוטה יב, וברש"י שם), שהיא התגירה, וממילא למדה לשון הקודש. עוד אפשר לומר, שהיא שאלה את אחת מהעבריות איך אומרים זאת בלשון הקודש.
וכך ביאר המהר"ם אלשיך, שהיות ובת פרעה ידעה כי מילדי העברים הוא, על כן רצתה לקרוא לו שם בלשון עברי, ושהשם יבטא את המאורע, וכיון שלא ידעה לשון עברי, לכן חיכתה עד שאמו תחזירה ואז שאלה אותה, ואמו אכן לימדה את בת פרעה, ואז קראה לו משה.
ולפי זה מובן למה לא קראה לו שם אלא רק לאחר שגדל הילד ואמו השיבה אותו לבת פרעה, כנאמר: "ויגדל הילד ותביאהו לבת פרעה" ואז: "ותקרא שמו משה". (נתיבות דעת)

ומשה היה רעה את צאן יתרו חתנו (ג,א)
הגה"ח רבי ישראל שמעון קאסטילניץ זצ"ל מביא: שמעתי מהרה"ק רבי שמחה בונים מווארקא (אוטוואצק) ז"ע שהיה בטבריה, שאמר על מה דאיתא במדרש (שמו"ר פ"ב,ב), כשהיה משה רבינו עליו השלום רועה צאנו של יתרו במדבר ברח ממנו גדי ורץ אחריו עד שהגיע לחסית, כיון שהגיע לחסית נזדמנה לו בריכה של מים ועמד הגדי לשתות, כיון שהגיע משה אצלו אמר, אני לא הייתי יודע שרץ

יא"צ מרן הרב הגר"ח קרייסוויטרה זצ"ל

מעורה בכל פרט ופרט. הוא היה בבחינת "חולת אהבה" לתורה, ופעל רבות בקרב הצעירים להחזיר בהם אהבת התורה, כפי שיעידו מאות אלפי בני תורה ברחבי העולם. למרות שהוא עצמו לא זכה להרבה שמחות במשפחתו והיה משופע ל"ע בכאבים פרטיים, היה משתתף בכל לבו בשמחת הזולת כאילו היתה זו שמחתו שלו, ובאשר לדאגתו עבור שבורי לב, אלמנות ויתומים, הרי יכלה הנייר וילאה העט מלתאר גדלות המיחותת בזה.
כאמור נגענו רק במקצת מן המקצת מגדלותו של מרן הרב זצ"ל, ואיך זיל גמור.
מרן הרב שליט"א ציין שחיבה יתירה נודעת לביהמ"ד "בית יעקב", שבית מדרש זה היה "ביתו" של מרן הרב זצ"ל, כאן קבע מקום ללימודיו, וכאן קבע מקום לסעודת הבוקר, שבמהלכו השמיע דברי תורה וחילק את הצדקות הנודעות שלו, וכאשר גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם, זכה ביהמ"ד זה שבין כותליו מהדהד קול התורה ברמה במשך כל שעות היום, והוה בבחינת "יעקב אבינו לא מת" שתורתו ומעשיו הטובים של מרן הרב זצ"ל לא נשתכחו מאתנו, ולא רק בעירנו אלא גם בכל העולם, שהרבה לומדי תורה ובעלי צדקה עמדו בזכותו ובהשפעתו.
בטוחים אנו שכשם שבחיים חיותו דאג לתושבי העיר, כך גם בעולם העליון הוא מתפלל ומעתיך בעדנו, ויהי"ר שזכותו הגדולה תעמוד לנו בכל הענינים, הן בעניני רפואה והן בעניני פרנסה ושאר הצטרכויות, ונזכה במהרה לתחיית המתים ולביאת גואל צדק בב"א.

אפניו יקריא

ותאמר המילדות אל פרעה כי לא נכשם המצרי העברית כי חיות הנה בטרם תבוא אלהן המילדת וילדו (א,ט)
יש לעיין טובא, איך יכלו לתרץ כן, דאם כן שהילדות העברית לא היו זקוקות למילדת, בשביל מה באו בכלל ללדת אצל המילדות? ועוד יש לעיין שבפסוק "ז כתיב ותחיי את הילדים, ופירש רש"י מספקות להם מים ומזון, וקשה, מה טעם היו צריכים להכעיס כל כך את פרעה, שלא זו בלבד שעזרו להן ללדת אלא גם האכילו והשקו אותן?
אמנם התשובה לשתי הקושיות, הא בהא תליא, כי כשאמרו לפרעה כי לא נכשם המצריות וגו', ידעו שמיד ישאל אותן אם כן לשם מה אתן באות אליהן, ולכן הכינו את התשובה מראש ואמרו שהן באות לתת ולספק להן מים ומזון.
(וחביב על רבינו הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א ביאור זה וחוזר עליו, ופעם אמר שכמדומה שמע כן בשם המגיד מדובנא ז"ל). (דברי שי"ח)

ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתוהו (ב,י)
יש להבין, והלא בת פרעה מצרית היתה, ואם כן היאך ידעה לקרוא לו בלשון עברי "משה" - על שם ש"מן המים משיתוהו"?

בשב"ק ויחי נערכה סעודה שלישית רבתית בביהמ"ד הגדול אסטען בהשתתפות חברי הבד"ץ, השובי"ם, ועד הקהלה ועוד.
כמו כן, ביום א' שמות בערב, ליל היא"צ, נערכה בביהמ"ד "בית יעקב" סעודת יא"צ גדולה, בה הסבו מרן הרב שליט"א, חברי הבד"ץ, רבנים וקהל נכבד. השמיעו דברים, מרן הרב שליט"א, הגר"ב וסינג שליט"א רב ביהמ"ד "בית יעקב", והר"ר שלמה ח. דאום הי"ו מגבאי ביהמ"ד.
אין אנו מסוגלים לשער - אמר מרן הרב שליט"א - עד כמה השפעות השפיע מרן הרב זצ"ל לבני עירנו בגשמיות וברוחניות, ובאשר לתיאור מהותו של מרן הרב זצ"ל, אין לנו בודאי שום יכולת לכך, ובעצם היחיד שהיה לו הכשרון לעשות כן, הוא מרן הרב זצ"ל בעצמו, אך בכל זאת ננסה לשרטט כמה קוים לדמותו.
חושבני שהדבר שמאפיין את המנהיג האמיתי הוא "נשיאת אחריות". אדם מן השורה בטבעו אינו אוהב לשאת באחריות. במשה רבינו מצינו במדרש שהקב"ה בחר בו להיות מנהיג ישראל, מחמת שראה בו ענין זה של נשיאת אחריות, שדאג גם לאלו הצאן שלא יכלו לאכול בעצמם, בעוד שרועה פשוט היה פוטר עצמו מזה. מי לנו גדול ממרן הרב זצ"ל שהיה ענק שבענקים, והרעיש עוד בצעירותו את עולם התורה, ובכל זאת הדבר שאפיין אותו ביותר היה הנשיאה באחריות לכל יחיד ויחיד, ולצורך זה הנמיך עצמו לצעירי הצאן כדי להגביהם ולרוממם לחיי תורה. ראינו זאת בחוש כאשר נשיאת האחריות שלו הקיפה את כל עיני העיר, הן מוסדות התורה והן מערכות הכשרות וכלל חיי הדת בעירנו, והיה

בקריאה של חיבה אנו מזמינים את קהל שוחרי ואוהבי תורה להשתתף בשיעורים שיתקיימו בעז"ה בעירנו במסגרת

ישיבת ירחי כלה בשבוע פרשת וארא

מיום ראשון כ"ב טבת עד יום ראשון כ"ט טבת (למספרם 26 דצמבר - 2 ינואר)

בבית המדרש דחסידי באבוב

משעה 10.30 עד שעה 13.00 (תפלת מנחה בשעה 13.15)

ובימים שני, שלישי, רביעי וחמישי - גם אחה"צ משעה 16.30 עד שעה 17.30

לימוד הכלה - הלכות מוקצה

מדי יום ימסרו שלשה שיעורים:

שיעור על הדף ע"ה הרה"ג ר' אלי אפטערגוט שליט"א

שיעור הלכה למעשה ע"י רבני עירנו שליט"א

שיעור כללי בנושאים הקשורים ללימוד הנ"ל ע"י מרן הרב שליט"א

וגדולי הרבנים וראשי ישיבות שליט"א מחו"ל

שיעורים לנשים בערב ע"י הרבנים מחו"ל

יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידינו ונזכה להגדיל תורה ולהאדירה אכ"ר.

ביקרא דאורייתא - המארגנים

כיבוד קל יוגש לרווחת המשתתפים

ייראוך עם שמש
תפלת שחרית בימות החול כותיקין
בביהמ"ד פשעווארסק
בכל יום חצי שעה לפני הנץ
ביום א' וארא בשעה 8.17

ברכת מזל טוב חמה ולבבית להרה"ג
מוה"ר שמואל לוריא שליט"א
דומ"ץ דחסידי ויזניץ
ולכל משפחתו שיחיו
לרגל נישואי הבן עב"ג שיחיו
ירוו מהם ומכל צאצאיהם רוב נחת וכל טוב
מאחלת הנהלת הקהלה

ברכת מזל טוב חמה ולבבית להרה"ג
מוה"ר אברהם יהושע העשיל גולדמאן שליט"א
ראה"כ באבוב
ולכל משפחתו שיחיו
לרגל הולדת הבן שיחיו
ירוו ממנו ומכל צאצאיהם רוב נחת וכל טוב
מאחלת הנהלת הקהלה

כולל "יטב לב" דרבינו יואל מסאטמאר
ירושלים עיה"ק
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
בראשות הגה"צ אב"ד ור"מ שליט"א

כסא דנחמתא

שלוחה בזה למעלת הרה"ג המפו'

מוה"ר אשר שפירא שליט"א

ראש חבורת חו"מ בכוללנו

ודומ"ץ בב"ד נתיבות חיים ושערי הלכה

על פטירת אביו היקר צדיק בדרכיו
וחסיד במעשיו הר"ר דוב ז"ל

המקום ינחם אותו בתוך שאר אבלי ציון וירושלים,
ולא ישמע עוד השוד והשבר באהלו עדי נזכה כולנו
לנחמת הכלל בבנין ביהמ"ק בב"א.

המשתתפים בצערו

הנהלת הכולל רבנן ותלמידיהון

מוסדות פרשבורג בארה"ק

בראשות מורנו הגאב"ד שליט"א

כסא דנחמתא

נשגר בזה למעלת ידידנו הרה"ג המפו'

מוה"ר אשר שפירא שליט"א

מרבני כוללנו

ודומ"ץ בב"ד נתיבות חיים ושערי הלכה

על פטירת אביו היקר ירא אלקים
וישר דרך הר"ר דוב ז"ל

המקום ינחם אותו ואת כל המשפחה בתוך שאר
אבלי ציון וירושלים, ולח יוסיף לדאבה עוד מעתה
ועד עולם, ובמהרה נזכה שיקיצו וירגשו שוכני עפר
בגאולה השלמה אכ"ר.

המשתתפים בצערו

גאב"ד פרשבורג, חכמי ורבני הכולל

מודה ברבים

רבינו (הגה"ק מצאנו זי"ע) היה פעם באונגוואר
אצל הגאון רבי מאיר אייזנשטאט בעל אמרי אש,
ודרש שם לפול ברבים. באמצע הדרשה הקשה
הבעל אמרי אש כמה קושיות לסתור את הפלפול.
רבינו שתק ועשה עצמו כאינו יודע להשיב. כשנסע
רבינו משם, שלח הבעל אמרי אש את בנו הגאון רבי
מנחם ללוותו, ובאמצע הדרך מסר לו רבינו מראה
מקומות שיציע לאביו. כשענין הבעל אמרי אש
בהמקומות ראה שקושיותיו ליתנייהו. אסף את כל
בני העיר ודרש לפנייהם שברצונו לעשות תשובה
באותו מקום, ומודה שדרשת הגאון מצאנו אמיתית
ולא קשה מידי על דבריו. (י"ג אורות ח"א, עמ' כב)
(המשך בעמוד ד)

באיזה אופן להתחפש ויטמין עצמו בהדר שעה
הפתילות, וכן עשה, וכשהגאון הקדוש מהר"ם א"ש
הרגיש בזה אמר לו: יוסף מאיר מה אתה עושה
פה, הלא אתה יודע שאני מקפיד על זה. אמר לו
הגאון הצדיק מה"ר יוסף מאיר: מה אעשה ואבי
צוה עלי כן, אמר לו הגה"ק מהר"ם א"ש: אם כן
שאתה מקיים בזה מצות כיבוד אב, אם כן תשאר
פה. ובשעת עשיית הפתילות נפל מורא גדול עליו,
וסיפר זאת לאביו זצ"ל שהיה לו מורא גדול, אמר לו
אביו: מחמת שרבך הוא בעל יראה גדולה, המשיך
גם עליו מורא. (ליקוטי אמרי יוסף)

שתי אריות

סיפר הגה"צ רבי נתן גשטטר זצ"ל: מהר"ם
א"ש היה מגדולי הדור באותה תקופה, ודבר פלא
הוא שהדברי חיים זי"ע מצאנו שהיה בדורו, מביא
בספרו פעמים רבות את דברי מהר"ם א"ש ומתחשב
מאד בדבריו, ובמקום אחד כותב בענין מקוה שהוא
עצמו כתב להתירו: "אך על כל זה מבואר בחתם
סופר ובתשו' מהר"ם א"ש תלמידו ז"ל לפסול מקוה
כזו, ואם כן מי הוא המיקל נגד הני תרי אריותא
עילאין". וזהו חידוש גדול שהדברי חיים דימה את
מהר"ם א"ש אל רבו החת"ס וכינה אותו כשני
אריות עילאין.

ואף מהר"ם א"ש החזיר לו חיבה יתירה, ובשו"ת
אמרי א"ש (חו"מ סי' ל"ז) כותב להגה"ק רבי יקותיאל
יהודה טייטלבוים זי"ע בעמח"ס ייטב לב, בענין היתר
מאה רבנים שהדברי חיים והייטב לב סברו להתירו,
ואילו המהר"ם א"ש לא הסכים עמהם בזאת, אך
מכל מקום כתב להייטב לב, שמכיון שהייטב לב
והגאון הגדול מצאנו באשר הסכימו להיתר יסכים
ה' עמהם. ראינו שהמהר"ם א"ש יצא מגדרו לכבודו
של הדברי חיים. (שיחות מלוה מלכה ח"ב, עמ' קו)

הגדול בענקים

הגה"ק ה"דברי חיים" מצאנו זי"ע כותב
בהסכמתו לשו"ת "אמרי אש" ח"ב:
"...מה אני ליתן הסכמה על ספר מאדם הגדול
בענקים הלא שבחו מלא ארץ וצדקתו ויראתו יביעו
כל, וגודל חכמתו ידוע בשער בת רבים מתשובותיו
שנדפסו בחייו וגם תלמידיו רבו גדולי הדור, ומה
אנכי איש בער לא תאר והדר להעיד על אשר לא
אבוא על תכונתו..."

והגה"ק רבי יחזקאל בנעט זי"ע כותב בהסכמה:
"...אם להעיד על מעלת המחבר זה הוא כמעיד על
השמש בצהרים, הלוא תהלתו מלאה הארץ על
גדולתו בתורה ובצדקתו, כמעט לא הניח אחריו
כמוהו..."

מהר"ם א"ש (המשך)

הבן הנולד איך יקראהו, וואאזמו"ר, בידעו שכבר עלה
החת"ס לשמים, מאד חשקה נפשו לקרוא את שם
בנו הנולד לו, על שמו זצ"ל, אבל ה' מלא דאגה פן
ואולי ישער מזה חותנו, כי רבו איננו עוד בעוה"ז,
לכן התחיל לבקש מאת רבו וחותנו שיסכים לקרוא
את שם בנו הנולד, על שם חותנו של אבי זקני מו"ה
משה ז"ל מיישוב אמשיק (אשר רבים מגדולי הדור
בגאליציען נתחנתו עמו). ועל זה השיב לו זקני האמרי
אש - מכאב לבו - בני בני, למה תרצה לדבר אתי
בחכמה, האם תחשבו שאינני יודע מכל הנעשה, עוד
ביום כ"ה לחודש זה ראיתי בהקיץ "ספר תורה לבוש
שחורים" כי תוה"ק מקוננת על רבי הקדוש שהלך
מאתנו לחיי עוה"ב, ובכל יום ויום הייתי מתפלל על
אריכות ימיו, ומאז שראיתי המחזה האיומה ההוא
חדלתי מלהתפלל עוד עבורו, ומעתה אוהבי בני, אין
לך להתחכם עוד, רק תקרא את בןך הנולד "משה" על
שמו, כי בזה חפצת, אכן חשבת ע"י המעשה שלך,
יש לך במשפחתך שם משה, למען לא תצטרך
לצערנו, אולם אנכי ידעתי באותו רגע מהנעשה.
זאת שמעתי מפי מו"ר אט"ז הגה"ק הנ"ל. (וגם הגאון
בעל בית פנתלי זצ"ל סיפר הדבר כמה פעמים לתלמידיו).

וכמו כן שמעתי מפי מו"ר הגה"ק מו"ה יהושע
העשל הכהן פריעד זי"ע (האב"ד קאפיש) שהוא למד
אז באונגוואר וגם זכה להיות המשמש שלו (בתורת
הויז בחור), ובכל יום ויום ה' לרבינו האמרי א"ש זי"ע
שעה מיוחדת שסגר את עצמו בחדרו והי' מיחד לו
על זה סדין לפשטה על הארץ ובפישוט ידיים ורגלים
על הסדין המושכב, הי' מאריך בתפלה לערך שעה
על אריכות ימיו של רבו החתם סופר זצ"ל - ומיום
כ"ה תשרי שנה ההוא ולהלאה לא הלך עוד לחדרו
כמנהגו, רק אנחות איומות המשברות כל הגוף
שמעו ממנו - ומזה נודע איך נפשו היתה קשורה
בנפש רבו, ומשמם הודיעו לו כי משה רבו מוטל
בכנפי השכינה. (תולדות אנשי ש"ס, עמ' מח-מט)

בעל יראה

סיפר הגאון הקדוש בעל אמרי יוסף זצ"ל, שהוא
למד אצל הגאון הקדוש מהר"ם א"ש זי"ע, ומנהג
הגאון הקדוש מהר"ם א"ש היה שבעת שעה
הפתילות לנר חנוכה לא היה שום בחור בכיתו. והנה
אביו של האמרי יוסף זצ"ל צוה על בנו שהוא יראה

אפשר לקבל את ה"שבת בשבתו"
דרך E-mail - נא לפנות:
shabato.antwerpen@gmail.com

